generali constañ. cōcilio. ꝑ dñm cancellarium ecclesie parisiensis Anno dñi. Mcccc xxvij. die dñica. xvij. Januarij qua die fuit festum beatissimi patris Anthonij

¶ Finit.

Tractatus eiusdez

in quo soluit questiones in p̄cedenti ſmone motas et tunc breuitate tempis vrgente non solutas.

Nuptie facte sunt in chana galilee/et erat mater Jesu ibi ⁊c̄ ¶ Assis et tu nobiscum pia mater Jesu/ qtūs te petente ministretur nobis hodie Vinum sapientie salutaris sancteq; deuotionis qd̄ vt fiat te salutamus dicentes aue Nuptie ⁊c̄. Sup quadriptita thematis huius deductione coram sctā constañ. synodo tenuimus alias modū non dialogi solius sed tetralogi quemadmodū quattuor esse filias sacre sapientie eo tunc notatum est quoꝝ nomina ⁊ officia duplex hoc exametrū pandit. Lr̄a gesta docet q̄d credas allegoria Moralis quid agas/quo tēdas anagogia. Porro subintroducta est studisitas speculatris ancilla sapientie non industria que multas ab his sororibus questiones sup nuptijs hodiernis/ab allegoria p̄cipue potuerat Et quādo de gloriosissimo anachoritatum Anthonio cui⁹ tunc celebris erat dies extorsit deuotio verbum fidei/qm̄ insup breuitatis amor plurima iā dictata linquere iussit. repetit sepe ⁊ multū eadem studiositas auida sciendi quatinus in medium ꝓdeant omissa. hinc morē gerere ꝑsuasit familiaritas secū velut a puero traducta/ ¶ Erat autem sextuplex ad allegoriam studiositatis questio Prima quibus adornata est dotib⁹ eccīa sponsa a xp̄o sponso suo? Altera qualis est habitudo cristi sponsi ad eccīam sponsam. Rursus vice uersa qualis est habitudo sponse huius ad sponsum suum ⁊ ad eius vicariū quem appellamus summū pontificem? Amplius quarto qualiter et q̄ vtiliter deus carnale coniugium voluit huius spūalis signū eē. Subinde quo pacto materialis eccīa spiritualē significat sic vt mutuas sibi laudes et noīa cōicēt. Demū sexto quib⁹ modis et locis sacre scripture figurātur he nuptie cristi ⁊ ecclesie? ¶ Et quidem allegoria tradidit dotatam ecclesiam a xp̄o vini bonitate quod vinum est non materiale/qd̄ multuz potatum sicut loquitur sapiens irritatiōez et iram ⁊ ruinas multas facit ⁊ in nouissimo mordebit vt coluber a quo ꝓposuit sapiens abstinere carnem suam vt animū suuz transferret ad sapientiam Vinum igitur tale sed electissimum spūale ⁊ theologicū ītelligimus/ꝓrsus optimum iocūdissimū ⁊ sanatiuum quod sensit semiuiuus a samaritano curatus/hoc est vinum sacre scripture recreans viuificans atq; letificās cor hominis mira iocunditate spūs. si fuerit in sobrietate potatum iuxta monitiōez apostoli Non plus sape q̄ oportet sape/sed sapere ad sobrietatem que sobrietas est humilitas. ¶ Defecerat olim vinum istud ī nuptijs quas ab Abel iusto īmo ⁊ ab Adam deus ſm ꝓpositum voluntatis sue disposuerat celebrare. ita vt iure dici posset vinum non habent/habebant nec negamus paucissim i admodū vinum istud sapientie salutaris. Sed quid inter tot ⁊ tantos illud erat? potabant passim plurimi vinum prestitutionis de aureo calice babilonis quo meretrix illa magna vanitas secularis in apocalipsi inebriabat reges terre De quo apud moysen fel inquit draconum vinū eorum et venenum aspidum insanabile. Et antea vua eoꝝ vua fellis/⁊ botrus amarissimus. Vinū istud si nescis est sapīe terrene animalis ⁊ diabolice mixtum erroribus impijs/heresibus ⁊ blasphemijs quasi totidem reptilibus venenatis. cuius toxicata fex non est exinanita bibent ex eo omēs peccatores terre. Atuero dum aduenit xp̄s cum discipulis suis ad misticas eccīe nuptias/dum affuit ibi mater Jesu que illuminata vel illuminatrix interp̄tatur ꝓpinatuz est vinum bonuz sapīe que de sursum est ꝑ reuelatiōem habitum qd̄ reseruatum est vsq; adhuc. i. dum aduenit plenitudo temporis quando gratia et veritas ꝑ Jesum christum facta est/quando p̄terea tristicie ⁊ tribulationis aquam conuertit in vinum leticie spūalis Audi quomō. Sed quia inquit hec locutus sum vobis tristicia īpleuit cor vestrum/ecce ydrias plenas aq̄ vsq; ad summū. Sequitur admiranda conuersio dum subiungit Sed tristicia vestra conuertetur in gaudium/hoc antea p̄dixerat ip̄e dum ait. Beati qui lugent quoniaz ip̄i consolabuntur. Hūc autem luctū has lacrimas inducit vinum sacre sapientie cō

punctiuum/eo q̄ in multa sapientia mul/
ta sit indignatio ait Ecclesiastes/et qui ad
dit sapientiam/addit et laborem Ostendit
quippe sapientia et sapere facit quēadmo/
dum nascimur natura filij ire/filij mortis
eterne/nescientes introitum ⁊ exitum no/
strum quia nemo scit an amore vel odio di
gnus sit in hac valle lacrimarum/quantū/
cunq̄ ascensiones disposuerit in corde suo
Verum sunt hec abscondita a sapientibus
et prudentibus huius seculi propterea du
cunt in bonis dies suos/querunt hic con/
solationem suam/id sequitur/quod est om
nium pessimum atq̄ miserrimū transierūt
in affectum cordis/dum dulcescit iam ī eis
acerbissimum iniquitatis vinum doctrias
bibunt erroneas impias et blasphemas ꝓ
veris quibus aque furtiue hereticorū dul/
ciores sunt/et panis absconsus qui se palā
R prodere non audet suauior. ¶ Nunquid
istud est vinum super cuius defectu cōque
sta es o misericordissima mater Jhesu/di/
cens et insinuans/vinum non habeut. nō
vtiq̄/sed postulabas vinum aliud pro nu
ptijs christi filij tui et ecclesie/vinum sacre
scripture vinum theologicum/quod ab in
itio propinauit ecclesie sue filius tuus fra/
ter et sponsus ¶ Sed ecce prochdolor vi/
num istud euangelice doctrine merum/fa/
ctū est quasi plenum mixto/multiplici mi/
xtione. Miscet auaricia turbidam ⁊ sceno
sam aquam sapientie terrene quā exquisie/
runt filij Agar ꝑm traditiones hominum
Hec est ardens cautela ⁊ astucia conquirē
di diuitias accumulando sibi densum lu/
tum/in auro ⁊ argento. iure vel iniuria. sb̄/
seruientibus ei dolis fraudibus/periurijs
vsura/symoniaca q̄ prauitate Hanc aquā
q̄ biberit sitiet iterum vehementius quidē
et acrius Causat enim ydropicam sitim a/
uaricia apud quam profecto quo plus sūt
pote plus sitiuntur aque ¶ Miscet luxu/
ria fedam bituminosam atq̄ sulphuream
aquam sapientie animalis que est ardens
astucia pertingendi ad illecebrosas carnis
voluptates nō extinguentes sed augentes
sitibundam carnis pruriginem sicut dyp/
sas serpens que medijs sitit in vndis. ait
Lucanus ¶ Propinat et miscet superbia
aquam sapientie diabolice/que est curiosa
libido cognoscendi subtilia. sed inutilia. sz
superuacua sed nociua quoniam inflat ta/
lis scientia violēto potu suo generat q̄ tor
siones. et enecat corda superboruz/hinc ex
cogitatio magicarum artium/hinc adiuē/
tio ⁊ defensio nouarum peregrinarū q̄ do
ctrinarum. Quo cōtra vinū sacre scripture
liberat a curis/ideo liber dici potest. Pu/
rissimum est mundans ab inquinamentis
sobrium est supprimens omnem superbi/
am mentis dum in obsequium fidei omnē
captiuat intellectum. De quo vino termi/
netur sub consideratione triplici questiōis
prime solutio.

Prima cōsideratio

¶ In misticis christi et ecclesie nuptijs de
bet vinum theologicum tanq̄ optimuz at
q̄ salubriter inebrians anteponi. Ratio/
nem dat architriclinus in euangelio vt cuz
inebrietati fuerint non curent neq̄ querāt
id quod deterius est/contenti suauissimo
prioris vini gustu/quod satiat/quod letifi
cat/quod in consolationem etiam amara
conuertit. Justicie enim domini recte leti
ficantes corda. Senserat hoc sapiens qui
ait. Nihil est dulcius q̄ respicere in mādā
tis domini/hinc est illa prophete exclama
tio quam dulcia faucibus meis super mel
ori meo. Quo circa bibite amici clamat sa
pientia et inebriamini carissimi Obediue
rat anima que gloriabūda dicebat in epi/
thalamio sponsi ⁊ sponse. Introduxit me
rex in cellam vinariam/et ꝓpha. Calix me/
us inebrians quam p̄clarus est? Hinc de/
mum est illud ecclesiasticum in persona fi/
delium/bibamus sobriam ebrietatem spi/
ritus. Biberat hanc ebrietatem petrus in
monte qui factus est inde nesciens q̄d dice
ret. Bibebant hanc apostoli die penthecos
tes in taberna cenaculi grandis/et stra/
ti/dū supabūdantissimo ꝑfusi sunt vino su
pernaturalis sapientie/omnem edocti ve/
ritatem salutarem Sed stulta gens musto
madere deputat/quos spiritus repleuerat
Vis scire q̄tum in vmbra figuraliter do/
cuerit Moyses p̄ponendum esse vinuz de
calogi/quod est vinum fidei/custodite in/
quit mandata domini dei vestri que pre/
cipio vobis. Sequitur hec est euiz vr̄a sa
pientia et intellectus coram populis vt au
diētes vniuersa p̄cepta hec/dicant En po/
pulus sapiens ⁊ intelligens/gens magna.

Preclare quidem et diuina voce fert vnus in quodam generali concilio respondisse/ dum quererentur constitutiones noue fieri. Quid sibi vult inquit cōstitutionum talis multiplicatio ceruicibus imponenda fidelium/euangelio nec cognito nec obseruato/sciatur in p̄mis et seruetur euangelium. Quid sonat aliud obsecro dictum tale q̄ istud. omnis homo p̄mum bonum vinum ponit/vere sic est/sic agere conuenit ecclesie synodaliter congregate. ¶ Dicet aliq̄s reprobas ergo decretales ⁊ decreta summorum pontificum constitutiones synodales diocesanorum/et ita ita derelinquis? Non reprobo fateor/scio dictum esse per christū qui vos audit: me audit. scio legem euāgelicam stabilitam Insup naturalibus principijs et in regulis vniuersalibus reliquisse p̄ticularium agibiliū determiationes apostolis et discipulis suisq̄ successoribꝫ Nūc vero qualis īsania est deserere legerem regꝫ deserere fontem vini sapientie salutaris vt stabiliatur p̄mitus lex subditorum et ante ministretur/non dicam vinum qualecūq̄ sed aqua sapientie animalis et terrene Unde fit plerūq̄ irritū mādatum dei put se cōformans christus ysaie verbis phariseos arguebat Inuenies apud eos qui nomen sibi religionis appropriarunt/plus puniri transgressiones humane constitutionis satis friuole super delatione vestis huius vel illius super vsu cibi talis aut talis q̄ si blasphemando quis deum negauerit deierauerit violauerit sabbata eius et vniuersa decologi precepta. Quid vero de prelatis sentire debeas/curias suas intra sinodalia concilia lites punitiōes excōiones te docebunt. Quid q̄ fastidiunt vinum istud sacre scripture conquisitores huius seculi/q̄niam animalis homo non p̄cipit que dei sunt/stulticia em̄ est illi/et sicut gustato spiritu desipit caro sic carne gustata d̄sipit spiritus et fit velut in occasu lumīose veritatis. quoniam p̄terea tumens p̄ arrogantiā animus dedignatur captiuare intellectum p̄prium in obsequium fidei. quia rursus videri refugit quasi discipulus sub magisterio theologoꝝ quos ideo despicit/ne dum ignorare conscius est que sciunt/ip̄e minꝰ sapiens appareat in oculis suis vel alienis ita q̄ in theologie contemptū suam ignorantiam consolantur.

Consideratio secūda.

In nuptijs crescentis ecclesie dū vinum sacre scripture seu theologicum p̄p̄iabatur discumbentibus principibus ⁊ alijs ab architriclinis qui fuerunt doctores theologici/tunc ecclesia dotata fuit ampla tēporalitate sic formidandum ē ex contemptu vini huius/ne tollantur aut notabiliter minuantur dotes huiusmodi temporales ab eadem ecclesia

¶ Cōsideratio tertia

¶ In nuptijs ecclesie nunq̄ deesse poterit vinum theologicum qd̄ est vinū fidei vsq̄ ad consūmatiōem seculi/poterit tn̄ apd̄ plīmos discumbētiū ⁊ ministrātiū ī his nuptijs verti vinū vel istud incontēptum vel in nauseam vel in morbos varios ī insaniam et in mortem ¶ Has consideratōnes vt ī predicto sermōe latius exponerem nec

obmitterem purgebat zelus domus dei/ze/
lus fidei/zelus presentis concilij/zelus pro
fessionis theoloice/q̃ videbatur tanq̃ po/
tens crapulatus a vino nil metuens/sz ob/
uia queq̃ vicia vel errata persequi nitens.
¶ Sobrietas vero moderatrix expectemr
ait tempus aliud locus alter et actus/meli⁹
est nichil q̃ pro rei magnitudine pauca di/
cere Multq̃ autem dicendis vt vides hora
non suppetit/simul obseruãdum est illõ sa
lustij a hieronimo cõmẽoratũ/frustra niti/
neque aliud se fatigando quã odium que/
rere extreme dementie est ¶ Quo cõtra ze/
lus in spiritu vehementi neque tardandũ
esse/ neque dissimulãdum/sed importune
et oportune ingerendam eciam nolentib⁹
esse doctrine veritatem. Liberet animam
suam quisquis est inductus predicator aut
doctor in cathedra non pestilentie sed reli/
gionis cristiane. Quid michi detractiones
quid odia ? quid irrisiones ? quid ludibria
quid persecutiones ? felix mors quam ve/
ritas pepererit. ¶ Parcius ista/respondit
sobrietas/memineris casuum petri thome
et aliorum sine numero / q̃z primus ad cri
stum/Etiam si oportuerit me tecum mori
nõ te negabo'/alter ad coapostolos eamus
et moriamur cum eo ¶ Putas q̃ in ceella
vinariam introduxerit te rex vide q̃ ordia
uerit in te caritatez secundũ sniam Itaque
Itaq̃ q̃ se existimat stare videat ne cadat.
¶ Vix tandem isto alioq̃ plurimo sermo
ne conpescuit tunc sobrietas zeluz feruidũ
non vt pacem erroribus daret/absit/sz bel
lum quereret eo capitalius et efficacius q̃
moderatius tempora cõspicit psonas z lo
ca.ita quidem necesse est vt interim errores
et vitia quos tollere nequit zelus a domo
dei.toleret et gemat miserans eccie vicem
horridam si in nuptijs eius ꝓpinare vinũ
bonum fidei conuiuis symbolice cõueniẽ
tibus vel non vocat vel non licet vel nõ ex
pedit dum illud non pdesse sed obesse com
perit eo q̃ pars non exigua vinuz istud op/
timum aut cuz abominatione reicit nec bi
bit aut bibitum mox euomit cum nausea t
aut forte retentum visceribus illud in felle
um virus vertit Causantib⁹ hoc ira furore
odio dissimulatione tanq̃ humoribꝫ no/
xijs quib⁹ infectus est spiritus bibentis.
¶ Porro studiositas speculatrix sbĩtrodu
cta tẽ p formãdis qõib⁹ pmissis/postulare
videbatur in ipa meditatione mea dissolu

tione earum/contestans nihil illic esse mor
dac⁹ acrimonie nihil odiose vel amareveri
tatis. ¶ Consentiens allegoria/accipe in
quit p scõa questione.primoq̃ sponsus ec
clesie christus deus ipam se dignam nõ in
uenit sed effecit.qz non ex operibus iusti/
cie que fecimus nos sed fm miam suaz sal/
uos nos fecit z prior dilexit nos vt qui glo
riatur in domino glorietur seruiens ei cuz
timore et exultans cum tremore ¶ Acci/
pe p secũdo q̃ sponsus ecclesie Jesus rece/
dens ex hoc mundo .non ita dereliquit eã
sicut nec matrem ꝓpriam dum viueret qui
habeat custodem continuũ saltem seipsuz
principaliter z ministerialiter p illos quib⁹
dixit Ecce ego vobiscum sum vsq̃z ad con/
sũmatiõem seculi ¶ Accipe tertio q̃ spon
sus ecclesie Jesus dum cõmisit eam petro
custodiendam illum maiori quo ad hoc in
signiuit ꝓuilegio z autoritate q̃z iustũ Jo
seph aut Johannẽ euangelistã dum eis in
custodie cura ꝓpriam commisit matrem
Accipe quarto q̃ sponsus ecclesie sibi de/
dit omnia in manus virtute dilectionis il
lius qua maiorem nullus habet/que est vt
animam suam p eadem posuerit/quõ etiã
(put arguit a plus)si seipm tradidit nõ om
nia simul inferiora donauit Paueãt igitur
et cõtremiscant/qui sponsam hanc vel con
temptui vel odio vel oꝓbrio verbis aut o
peribus habuerint qui plenitudini prãtis
sue non erubuerunt detrahere qm̃ ira viri
sui nõ pcet in die vindicte/zelotes ego sum
dicit dñs exercituũ ¶ Leterũ dũ alteram
formas qõem o studiositas q̃lis sit hitudo
sponse huius ad sponsum suum z eius vi/
cariũ. Trado tibi ꝑmo q̃ ob honorẽ spon
si debet eccia synodaliter aut nõ synodalit
cõgregata tractare summũ pontificẽ reue/
renk z honorifice cum omni beniuolẽtia si
landabiliter ĩmo z si tolerabiliter ipe pon/
tifex tractat eam/dico tolerabiliter quoniã
in multis offendimus oẽs/z pusq̃z abijcia
tur/expectanda est iudicialis snia diuortij
quẽadmodũ in ep̃is inferioribꝫ hactenꝰ ob
seruauit pcedentium patrum discretio. ¶
Trado ꝓnter q̃ ob reuerentiã sponsi dz ec
clesia vicariũ z custodem sibi datũ noiare
patrem/et ipm velut dominum et caput su
um/honoribus z obsequijs p se z filios su
os sedulo preuenire.similiter z ecclesiaz ro
manam peculiari quodam consortio sibi
iunctam/ueq̃z talem patrem conuenit de/

tractionibus vel iniurijs exponere sed ope
rire quoad licuerit turpitudinem eius.
Sumatur exempluz in beata virgine que
Joseph appellabat dñm suum venerans
et preponens in loquendo eum sibi. Ecce
ait pater tuus et ego dolentes querebam⁹
te ꝛc. ¶ Trado nihilominus tertio ꝙ si vi
carius huiusmodi frigidus fuerit aut ma-
leficiatus a deo ꝙ ad generationem fili-
orum spiritualem sit inhabilis, talis existi
mari non debet idoneus ecclesie sponsus
aut sponsi vicarius. Est autem generatio-
nis huiusmodi semen sanctum verbum dei
seu fidei ñ varia traditio filioꝝ hui⁹ seculi.
¶ Trado rursus ꝙ ecclesia si fiat vicarius
sponsi sui fornicator aut adulter ducēs vi-
duam ꝛ repudiatam ꝛ sordidam ꝛ meretri-
cem contra iussionem legis in leuitico si se
uere tractauerit ecclesiam Si spoliauerit
eam vestitu suo per dilapidationem. si ab-
uti voluerit per symoniā. si suffocauerit fe
tus suos intra vel extra vterum, per exem-
pli perniciem si peremerit gladio mortifer
scandalose ꝙ doctrine vel operis pestiferi/
vel noxie dissimulationis in correctione
viciorum ꝛ heresum/tali debet dari libell⁹
repudij presertiz si vitijs suis incorrigibili
tatem addiderit/ne retentio sit in dedecus
et contumeliam sponsi sui/ꝛ in perniciem
filiorum/et ne videatur sue nutrix malicie
X ¶ Querebas vlterius quarto principali-
ter o studiositas qualiter ꝛ ꝙ̄ vtiliter deus
carnale coniugiuz voluit spiritualis signū
esse, ego paucis expediam. Nulla in p̄mis
videtur anime deuote consideratio suaui/
or altior atꝙ benignior / ꝙ̄ si pura cordis
simplicitate ꝛ humilitate meditetur se spō-
sam christi, quoniam sicut in humanis af-
fectibus amorosis, precellit dilectio spon /
se corporalis ad sponsum et ecōtra recipro
ce sup amorem patris ꝛ matris. sic non po
tuit amor mutuus anime ad deum ꝛ dei ad
animam teneriori vt ita dicam⁹ feruētiori
et intimiori noīe vel exemplo tradi ꝙ̄ spon
si ꝛ sponse. hinc est illud epithalamium de
canticis canticoꝝ qd̄ pro cōtemplatiuis ꝛ
in anagogicos raptis excessus/ Salomō
tunc amabilis domini composuit, put san
ctissimoꝝ doctorum sinceritas exposuit.
¶ Porro nulla videtur ex aduerso pericu
losior meditatio ꝙ̄ si p̄sumat anima fedis
adhuc cogitationū desideriozꝝ ꝙ fātasma
itbus oppleta sordida ꝙ debere licenter as
surgere vt se recogitet sponsam christi. In/
tercurrerunt enim protinus nuptiarū car-
nalium turpes imagines que desideria pa
riunt turpiora Recogitet potius anima ta
lis Qm̄ deus vltionum dominus est ter/
ribilis in consilijs sup filios hominū. Di-
cat ad eum quis nouit potestatem ire tue ꝛ
pre timore tuo iram tuam dinumerare Si
milia deniꝙ proponat sibi timoris incus-
siua. Tunc anima si magis interim ꝓfece/
rit vocet ꝛ habeat christum vt patrem/eccle
siam vt matrem clamans in spūsancto Ab
ba pater/deniꝙ tandem veniet ad oscula/
et amplexus sponsi. Tradit Hieronimus
morem apud hebreos hunc haberi ꝙ au-
diendi cantica canticoꝝ null⁹ admittatur
minor annis. xxx. ne spūalibus abutēs cā
ticis/in carnalem ea vertat lasciuiaz ¶ Ad
de scd̄o coniugiu[illegible] Ade/si non peccassei il
lud nō fuisse sacr[illegible] christi et ecclese. sed be-
ne dei ac rationalis creature ab eodē grati
fice desponsate ¶ Tene postremo virgīa-
le coniugiū Joseph et Marie licet consu-
matum non fuerit carnali mixtione. fuit ta
men verum sacramentū xp̄i ꝛ ecclesie Tum
qꝛ fuit in hoc cōiugio cū virginitate mater
nitas vera/et ꝓlis fecunditas, quemadmo
dum est in ecclesia. nō sic in consecratōe vir
ginum vbi non est fecunditas nec in cōsu-
matione nuptiarum carnalium vbi desi-
nit virginitas/fuit insuper ratione prolis
vera conformitas nature diuine cū huma
Et hic multa super hoc viginali sacratissi-
mo ꝙ coniugio salubriter et deuote medi-
tanda suppetunt purgatis aīabus in fide
et morib⁹ que p̄tereo/inquit allegoria lin-
quens ea anagogie sorori diuinissime.
¶ Rursus ad aliud qd̄ inquiris o studio- y
sitas. quo pacto materialis ecclesia spiritu
alem significet. Ratio patet facilis ex insti
tutione cōsecrationis ꝛ dedicationis sue.
Unde ꝑspicuū redditur quis et ꝙ̄tus ho-
nor ꝙ̄tus reuerētie cultus materiali debe/
tur eccīe/contra begardoꝝ errorem. cōtra
sup̄biam illoꝝ quos alloquitur apostolus
dicens. an ecclesiā dei cōtēpnitis cōtra dis
solutiones indecoras seruiētiū deo cū gar-
rulationib⁹ cum ineptissimis vanitatibus
et insanijs falsis. Deniꝙ nō sine cā christ⁹
eiecisse legitur vendentes et ementes de tē
plo/grauiter intonās illud ꝓphicū. Dom⁹
mea dom⁹ or̄ois vocabit: vos aūt fecist̄ eā
spelūcā latronū, faciūt ꝛ nūc o salutifer xp̄e

Domũ tuam stabulũ porcoꝝ gruniẽtiũ vl' canum latrantium/vel ridicularum simearum/non recogitantes animo quod exclamauerit Jacob post visionem scale misti/ce in qua erant angeli ascendentes ⁊ descẽ/dentes/q̃ terribilis est locus iste. vere non est hic alius nisi domus dei ⁊ porta celi. ¶ Hic aptissime sacrum conuiuium nup/tiarum christi ⁊ ecclesie celebratur ⁊ sumi/tur. Hic efficaciores sunt ceteris paribus orationes q̃ in loco vel ꝑuato vel ꝓphano Hoc pulcre post dedicatõnem templi saiomonis/deprecatio sua flexis genibꝫ ⁊ ma/nibus eleuatis dum laudaret deum et po/pulo benediceret dedit intelligi. Simili/ter in ornatu vario templi in ordine mĩstro/rum. in cultu multiplici cerimoniaꝝ debet accipi. in quibus singulis tot sunt misteria quot verba signa vel opera. ¶ Veniamus ad illud quod vltimo c[illegible]situm est. Qui/bus modis ⁊ locis sacre scripture/figurantur he nuptie christi ⁊ ecclesie. Animaduerte triplex coniugium quale tradit foror lit/tera in tribus patriarchis. in Abraam. in Jsaac. ⁊ in Jacob. Actende conformiter mistice quoniam nubit deus humanitati in incarnatione. nubit anime singulari in fide ⁊ deuotione. nubit ecclesie vniuersali in ꝑfecta carismatum omni dotatione ⁊ in elargitione bonoꝝ tam vie q̃ patrie. Un/de licet sit vna sponsa. sunt tamen sexaginta regine ⁊ xx. cõcubine ⁊ adolescentularũ non est numerus. ¶ Figuratur hec triplex coniunctio nuptialis/in matrimoniis vt p̃diximus trium patriarcharum Abraham Jsaac et Jacob. Vis scire quomodo Certe coniunctus est Abraam cum Sara que sui nominis interp̃tatione sonat idẽ quod dã carbo/puto q̃ non extinctus carbo/sed ignitus. ignis vero dum incorꝑatur carboni fit velut vnum ex ambobus/quoniã carbo suscipit actiones ignis factus ardens ⁊ lucidus. Oro vide si non fuerit tale aliq̃d in humana natura dum vnita supposito diuino facta est sicut ignitus carbo ardens ꝑ caritatem. lucens per honestatem. Facta q̃q̃ est idiomatum cõmunicatio / virtute cuius homo dicitur creasse celos. et deus portasse dolores nostros. Intende preterea q̃niam habuit Abraam de Sara filiũ vni/cum. cui nomen ysaac quod interpretatuꝫ dicitur risus vel gaudium in quo tota spes hereditatis erat reposita. Nos vero nun/quid non ex matrimonio dei cum humana natura/risum suscepimus ⁊ gaudium reparationis nostre spem hereditatis perpetue Fallor si non hoc gaudiũ nunciauerit an/gelus in die natiuitatis sponsi dum ait pastoribus. Euangeliso vobis gaudium magnum quod erit omni populo. Sed neq̃ defuerunt encenia neq̃ donaria nuptiarũ dum nunciata est Gloria in excelsis deo. ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Dum in misterio floruisse perhibentur vinee engadi/cum ceteris miraculis. ¶ Ce/terum pro secundis nuptijs christi cum ecclesia. subiungamus figuram matrimonij ysaac cum Rebecca. cuius nominis inter/pretatio est/multum accipit. Et que spon/sa/queso maiꝰ aliquid accepit a sponso q̃ a christo susceperit ecclesia. Potuerãt hic dotes seu dotationes sue nũerari super na/turales. naturales spirituales et tempora/les. de quibus supra notauimus Quid q̃ fuerunt ex hoc matrimonio duo filij varie sortis et indolis. Jacob bonus ⁊ simplex Esau malus ferox ⁊ discolus. de quibus a deo dicitur Jacob dilexi/Esau autẽ odio habui. Per istos vero fratres quid aliud datur intelligi q̃ in ecclesia que est congregatio fidelium. diuersa generatio filiorum quorum sunt aliqui solo nomine christia/ni. alij re simul ⁊ nomine. Mali subinde ꝑsequuntur bonos sicut Jacob et ab Esau multa ꝑpessus est. vix est itaq̃ Jacob in ecclesia quem non exerceat Esau malicia.

¶ Deniq̃ christi desponsationem cum a/nima singulari figurant nuptie Jacob cũ duabus sororibus Lya ⁊ Rachel. Lya a/ctiue vite. Rachel contemplatiue typũ ge/rit in anima deuota. quarum filios si nũe/rare ⁊ ad figuram traducere studeremus. recensendus esset libellꝰ ille Richardi pulcerrimus de duodecim patriarchis ad quem remittimus ¶ Adde q̃ ad p̃dicta Diesus totus desiderabilis tribꝫ animam sctãm appellat nominibꝫ in canticis/sororem filiaꝫ sponsam. Sororem ꝓpter coniunctionem sui cũ humana natura. Filiam ꝓpter cõiunctionem sui cum ecclesia que mr̃ est Spõsam ꝓpter cõiũctiõem sui ꝑ gratiam aut gloriam cum ip̃amet anima sancta. ¶ Considera tandem et inuenies nuptias omnes istas factas esse in chana galilee. Hinc ysaias Zelꝰ dñi exercitiũ faciet has vicꝫ nuptias/Et hoc in galilea q̃ transmigrationẽ si/

gnificat vide q̃ mirabilis q̃ multiplex trãs
migratio. dum diues fit egenus/eternus tẽ
poralis/deus passibilis in ꝑmo matrimo
nio. dum igitur scdo dimisit ecclesia suos er
rores/sua ydola/culturas deorꝫ/cerimoni/
as iudeorꝫ/dum in tertio fit anima de me/
retrice sponsa xpi/fit vxor regis summi q̃ p̃
us erat scortum vel mũdi vel caruis vel di/
aboli. ¶ Studiositas his auditis gratias
agens verita ē allegoriam vltra fatigare q̃/
mõlibet aut respo nsis quesidcirco finez lo/
quendi fecit in impcatione ꝓticipatiõis ha
bende cũ his nuptijs xpi et eccie nũc ⁊ in se
cula seculoꝝ. Mihi vero ad meipm reuer/
tenti zelus domus dei nõ defuit qui moni/
tionib sobrietatis obediens cõsenserat si/
lentio ꝑteriri tunc declaratiõem duplicis ap
posite cõsiderationis de vino sacre sapien/
tie/ Erat enim zelus scdam scientiam ꝓterea
fugiebat ⁊ multiloquij tedium/⁊ amore re
dargutionis odiũ/pstolans cõmodius lo/
cum alterum tps et actũ. Extimulauit me
nihilominus postmodũ crebro quidem et
multum sibi vocem dari. que si negarek pe
tebat omnia scriptis inseri/inducebat seruũ
fabulose mide qui domini videẽs asininas
aures quia prodere palam timuit submur
murauit et infodit terre/vnde ferunt arun/
dines exorte viciũ mide subsibilãtes. Sua
debebat zelus in ꝓposito saltem ita fieri pro
nũcians/neq̃ scientiam sibi que tempa p/
sonas ⁊ loca circũspicit/neq̃ compassiõis
caritatem deesse. Recte quidem quoniam
hic demum zelus est laudabilis/ qui mala
quelibet auferre vult q̃ videt in domo dei
Sed si tollere nequit tolerat et gemit to/
lerat ꝓm scientiam/gemit p cõpassionẽ. Est
itaq̃ scientia sine zelo languẽs. Esset zelus
sine scientia ꝓcipitans. Esset vtrũq̃ si deẽt
compassio nimis amaricans ⁊ inducẽs nõ
tam correctiõem vitij q̃ irritatiõem odij/ze
lus igitur ad vim irascibilem/discretio ad
rationalez. compassio ad concupiscibilem
mouendas vno mutuo q̃ cõsensu spectãt
vt ordinatus in se sit totus homo potens
p zelum sapiens p discretionem beniuolus
p compassionem assecutus in hoc appria/
ta beatissime trinitatis/que sunt potentie/
vigor/sapientie fulgor/beniuolentie dul/
cor. in quib fundank apud opationes lau
dabiles modus species ⁊ ordo. Item men
sura numerus ⁊ pondus. Rursum vnitas
veritas et bonitas/referẽdo singula singu/
lis appriatis beatissime trinitati ex q̃ om/
nia efficienter p quaz omnia exemplariter
in qua omnia finaliter existunt. sicut ē om
nibus causa essendi/ratio discernendi/⁊ or
do viuendi. Et quando zelus apud me cõ/
scium se fatebatur habere sibi socias scien/
tiam atq̃ compossionem ꝑcipue quẽ nihil
p iniuriam. nihil in iram. scandalum. liuo
rem. odium vel rancorem cuiusuis personę
dicere vellet aut scribere sed ad extirpatiõz
errorũ ⁊ emendationẽ errantiũ morẽ ei ge
rere disposui/scriptis inserens que circa du
plicis ꝑdicte cõsiderationis ꝑtractiõem de
negligentia vini sacre scripture salubri mo
nitione videntur annotanda.

Erat igitur scda cõsideratio q̃ in
nuptijs crescentis ecclesie ⁊c.

¶ Feruor iraq̃ deuotionis qui
principes ⁊ alios votãtes eccle
siam mouit vnde queso genitus fuit ⁊ si nõ
ex ꝑcõcepto calore vini spũalis sacre scrip
ture vehentis ad eterna mentes suas terre
noꝝ amore calcato. Nũc autem si viderint
pincernas vini huius prelatos et docto/
res labi funditus in inferiora terre neq̃ vl
lam de spũalibus solicitudinem gerere q̃d
ni repetãt que dederunt causa cessante con
ferendi aut q̃ a noua saltem donatiõe repe
scant. ¶ Ecce iam vidimus plimos in sa/
cris etiam lris eruditos q̃ vitijs plato ꝝ ir/
ritati/zelantes domum dei non ꝓm scienti
am/nequaq̃ timuerũt suggerere ꝑncipib
et pplis vsq̃ ad ꝓpessionẽ mortis q̃ fas erat
eis tollere tpalia clericoꝝ habitualiter deli
quentiũ. Rursus q̃ bona eoꝝ nõ erant ni/
si pure elemosine. Nũ insup nõ erant tradi
ta nisi sub cõditione bñ viuẽdi ⁊ vtendi q̃
deficiente ꝑibat titulus iuris. neq̃ q̃q̃ re
liquũ clero tali suij erat. Adde q̃ nõ ꝓfuerũt
neq̃ desunt seculares cupidis auribꝫ ⁊ assẽ
su talia recipiẽtes/nihil aũt facilius q̃ per
suadere volẽtib spolia clericoꝝ/dũ vl aua
ritia vel odiũ vel inuidia vel zelus indiscre
tus trahit eos. ¶ Opponũt alij plat ⁊ cle/
ricis paupertatem eccie ꝑmitiue in aplis ⁊ di
scipulis/ autenticant e celo missam vocem
dũ a Cõstantino dotata est eccia magis di/
uino iuxta ꝓphiam danielis de regno chri/
sti quã humano cõstituto. Hodie venenũ
effusũ est in ecciaz dei. Que oia q̃d aliud q̃
spoliãdam esse loquũtur eccia m. Verũ q̃d
antiq̃ ⁊ q̃d sola lectiõe ꝓgnita ꝓmẽoram ⁊ ꝑ
dicatũ ē solẽnit aptissis ꝓbis q̃ ñdicitas

erat solum vel p̄cipuum mediū p̄dicatiōis verbi dei/quia spine diuitiarum suffocant verbum Et Paulo añ dum quereret ipe p̄dicans qui sunt p̄dicantes. Rñdit ꝓfecto soli mēdicantes quoniam pauꝑes inquit euangelisantur Taceo q̄ dixerat antea q̄dam ex mendicantibus p̄latis nos ꝑ nob̄ p̄ncipes habebimus aduersus p̄latos. sup̄ addidit alius/ac etiam mulieres/subintulit alter minaci vultu nos tale seminabim⁹ semen in vno die qd̄ eradicare ꝑ annuꝫ ne scietis neq̄ poteritis. hec et similia si nihili pendūtur a p̄latis secularibus/sibi defensores suos seculares theologos vinum sacre saplentie ministrantes in puritate. vel abijciunt. vel negligunt. vel opprimūt. q̄d p̄ñtius est q̄ vt p̄ncipes dicant et statuant apud semetip̄os. si mendicitas solum vl' p̄cipuum medium est ad p̄dicatiōem verbi dei. cum nihil magis incumbat ecclisie prelatis q̄ huiusmodi p̄dicatio. ꝓpter quam apostoli dixerunt nō est nos equum relinq̄re verbum dei et ministrare mensis. et panlus ait/non misit me dominus baptisare. sed p̄dicare. quid eligibilius nobis est q̄ vt prelatos reducamus ad mendicitatem sublatis tot diuitijs ⁊ dotationib⁹/in quibus ociosi gloriantur neq̄ superbiunt supra regum et principum potestatem. Nihilominus hec et similia cum p̄dicantur dotationis ecclesie subuersiua fit applausus. significatur vt excurrat s̄mo. dum vero ꝑ fauore debito p̄latorum. ꝑ libertatibus eoꝝ ꝑ fidei quā tueri ꝓfessi sunt vsq̄ ad mortez defensione p̄dicatio fit. mox oscitant. inq̄etantur submurmurant. exibilant tumultuantur finem vigent. Attendat pastoralis solicitudo. ne per impunitatem talinm crescat in ecclesiastica hierarchia deordinatio horror atq̄ confusio. Unde si mendicitas post apostolos ⁊ sanctos doctores nouiter subintroducta. ministraret hodie sola vinū p̄dicationis ꝑ populos in ecclesie nuptijs In multis itaq̄ nūc male est fateor ecclesie sed in multis deteriora venirent/quemadmodū sumi poterit ex dicendis in altera cōsideratione patens argumentū. Ecce vero dum talia maditatio cordis mei secū reuolueret. cōspicere visa est hinc mendicitatem religiosoꝝ. hinc ꝓprietatem p̄latoꝝ q̄rum vtraq̄ p̄dicabat laudes suas. alterius altera statui p̄ferre se cōtendens. Preoccupauit mēdicitas ⁊ quis dubitauerit/inquit/me p̄ferendam esse ꝓprietati vel aꝓpriationi temꝑalium. que volens esse ꝑfecta abij iuxta consilium christi. et vendidi omnia que habui. et dedi pauꝑibus. vt nuda sequerer expedite nuduꝫ christum Precello quidem in multis. sed quinq̄ p̄rogatiuas eūerasse suffecerit. Mens nonne mihi liberior est ad cōtemplationem quoniam egena sum. nō potens epulari quotidie laute ⁊ splendide. ꝓpterea neq̄ cibo neq̄ vino gratior in crapula ⁊ ebrietate. neq̄ somniculosa iaceo somno vino q̄ sepulta Sum insup̄ aptior ad p̄dicatiōem quoniam doceo nedū verb̄ studiosissime haustis ex intimo fonte sacre scripture. ⁊ artificiosissime cōpositis in allegationib⁹ in rigmis in rōnationib⁹ miscēdo seculares autores poetas ⁊ rhetores. Sed exemplo ꝓprio quod efficacissime doctrine genus est predico contemnendas esse seculi diuitias pompas honores atq̄ delicias. sequēs cristum qui p̄us cepit facere/post docere. Quid tertio q̄ elongātior sum ab adulatione q̄ nō temꝑale lucrum. nō fauorem diuitum. nō applausum ppl'oꝝ sed sp̄ūalem dumtaxat aīarum salutem exquiro. q̄d enī mihi est sup̄ terram. Quid p̄terea quarto q̄ a formidine resistentium verbo dei liberata sum. dum ab eis maior effici nō ambio sed refugio. querens in nuptijs. ecclesie locū nouissimū nolēs p̄mos recubitus ī cenis. nec salutatiōes in foro. nec vocari ab hoībus rabi neq̄ p̄mos cathedras in sinagogis/seuiat mūdus vniuersus aduersuꝫ me ad quā me poterit sortem viliorem deijcere q̄ mēdica queram panem meum. Cōstat deniq̄ me liberatam esse ab omni solicitudine/Cur enī de crastino cogitarez que habens alimenta vndecūq̄ quesita et quibus tegar etiam vilissimis resarcitꝫ q̄ saccis cōtenta dego. cōsiderans aues celi q̄ neq̄ laborant. neq̄ nent. neq̄ cōgregāt in horrea et pater celestis pascit eas. Proprietas ex aduerso contendebat/primo iuxta sniam Aresto. argumētis policiā socratis ⁊ platonis q̄ erat expedientior apd̄ homines presupposito peccato secus in statu gl'e Secus in originalis statu iusticie vbi fuissent oīa cōia. vbi nullus aꝓpriando dixissꝫ hoc meū est. hoc est ꝟo tuū q̄m vnicuiq̄ fuissent omnia subiecta sub pedibus ei⁹ Omittat̄ de singulis hominib⁹ fiat d̄ p̄latꝫ ecclesie tantū s̄mo/quib⁹ ego ꝓprietas mlt̄ū

offero fructū spūs/pſertim ꝗntuplicē ī edi
ficatiōez ſbditoꝝ. ¶ Nūt ex me ꝑmo ſubſ
dia tpaliū. vnde miam exerceāt apō ſubdi
tos egētes afflictos ⁊ debiles pupillos vi/
duas neqz ſub ſpecie pietatz ⁊ q̄ſt⁹/ſpolia q̄
runt onium neqz lac emungūt vſqz ad ſan
guinem. qō vt exercere poſſet ſctūs Tho/
mas cantuarien̄/ſtuduit vſqz ad mortē pro
ſeruatione redditū eccīaſticarū decertare
¶ Habent ex me plati ſcōo decētem ⁊ ho/
neſtum ſtatum fulgentem ⁊ reuerendū co/
ram pplis/qui ſicut aiales neqz ſatis capi
unt celeſtia neqz virtutes interiores plene
cōſiderant/ꝓterea faciliter egenos ⁊ pāno
ſos homines pcipue ſi opportune ⁊ īportu
ne queſtuati fuerint verunt in opprobriū
vel cōremptum/maxime dum non aſſunt
eis opationes heroyce ⁊ miraculoſe. quem
admodū fuit in ſanctis aplis ⁊ plimis ſuc
ceſſoꝝ. alio quin ſiquis ornatum exteriorē
ſplendidum culpat in platis/tollat ex con/
ſequenti pcioſiſſimos ⁊ pclariſſimos quoſ
libet ritus ⁊ ornatus ab eccīa que incedit ſi
cut regina in tunicis caſulis cappis ⁊ cete/
ris veſtimētis deauratis circūdata varieta
te ¶ Adde tertio q̄ tyrannis incutio formi
dinem ego p̄petas. dum attendunt me pa/
ratam ⁊ potentem ⁊ talem eſſe que ſufficiā
eis reſiſtere. ¶ In ſubditis pterea diſcolos
et inſolentes ego diſciplinatas punatiōes
potens exerceo/ne ſua contra ꝓboꝝ vitam
tam quietam pualeat effrenis iniquitas
et vt regētis conſeruetur auctoritas ¶ Po
ſtremo ſollicitudinem anxiam ⁊ quando/
qz fraudium ſectatricem ego ꝓprietas a pre
latis et domeſticis ſuis excludo. diſtribuēs
vnicuiqz put opus eſt/ne vel rapere vel co
gitare ſupra moduz. de craſtino compellat
eos egeſtas cui parum eſſe fidei dicit ſatiri
cus et lex. hec eſt eccleſie ꝑmitiue inſtitutio
hec aurea mediocritas/quā Salomon op
tando deſcripſit Diuitias inquit ⁊ pauper
tatem ne dederis mihi/ſed tantum victui
meo tribue neceſſaria/puſilli animi eſt dic̄
Seneca non poſſe pati diuitias et indice/
re ſibi odiū auri vel argenti/refrenetur cu/
piditas. et ſufficit ¶ Parabat ad hec men
dicitas contentioſa voce reſponſionem ad
ĩcere p̄ponens ſe talem eſſe cui mediocri/
tas amica eſt. quoniam nihil habens ipſa
iure ꝓprietario/poſſidet omnia caritatis ⁊
ſufficientie titulo/querit enim primum re/
gnum dei ⁊ iuſticiam eius/omnia idcirco
apponuntur ei/nihil inſuper ſe timere de/
fendit/nimirum quia nihil pdere habet. in
cultans illud ſatirici Cantabit vacuus co
ram latrone viator Concludit ꝓprietatem
eſſe tumidam/elatam/pompoſam/iactan
cem ſui. deſidioſam. cecam. inſciam ⁊ hebe
tem. que quia tangit picem diuitiarum in
quinatur ab ea. ⁊ ſpinarum aculeis cruen/
tata ſuffocatur. neqz paſcit quia mercenna
ria eſt oues ꝓprias pabulo doctrine/ſz emū
git vſqz ad ſanguinem. et excoriat vſqz ad ī
teriora oſſium ⁊ diſcrimem vite ¶ Ceterū
has impatienter ferens mendicitatis con/
tumelias ipa ꝓprietas dici non poteſt qua/
lia quanta qz reddere verba parabat/ Vo/
cans eam in ꝑmis apoſtatam a lege quali/
bet nature ſcripture et gratie. nec deerat al/
legationum multiplicatio/ Seductricem
inſuper arguebat eam/fallacem girouagā
que penetrat ſub obtentu/ne dum prolixe
orationis/put loquitur apoſtolus. ſz con/
feſſionis domos captiuas ducens mulier
culas oneratas pctis/que rurſus nomē hu
mile paupertatis facit inſtrumentum ſibi
et medium ſub velamine ꝓuilegioꝝ ad om
nes diuitias. delitias. pompas. cum ſūmo
ocio ſine labore plus ceteris hominib⁹ aſſe
quendas. Pergebat vltra ꝓprietas indu/
cere teſtes autenticos ꝑ ſe vitaſpatrum au
guſtinum. de opere monachorum librum
de ſancto amore/ꝓpoſitiones domini Ar/
macani cum ſimilibus multis Que demū
ſectas habens inter ſe. ꝑ diuerſitate habitu
um et doctrinarum. coniungitur ad impu
gnationem ceteroꝝ ſecularium ⁊ regulari/
um prelatoꝝ et doctoꝝ ¶ Tum exhorrui
fateor in ipa meditatione mea quando ta
lem ſuboriri contentioſam hoſtilitatem p/
prietatis et mendicitatis animaduerti qui
prius in audiendis laudibus vtriuſqz ſe/
dulus delectabar. Exclamo protinus. abi/
te precor hinc/neqz iurgijs iſtis me fatiga/
ueritis Itaqz non noſtrum inter vos tan/
tas componere lites. Ite potius ad experi
entiam/hec ſiquidez mentiri neſcit de qui/
bus nonit. nouit autem omnia ⁊ mentien/
tes non patitur non redargui/hec ideo te/
ſtis idonea hec iudex incorruptiſſima que
ſi querebam hanc ſuſceperit/ſuggerat ⁊ in
ſinu et ſacro ſancto generali concilio/
¶ Quid ſentiendum inſuper allegatz vtrim
qz quid demum faciendum. Ceteri ſi men/
dicitas probare voluerit teſtimonijs ope/
rum dilucidis q̄ ad illa ꝑ eaz propoſita ſit
efficax mediatrix ipa prorſus ſuſcipienda

fouenda ꝗ iudicabitur. Similiter et pro/
prietas laudabitur ⁊ in ꝓlatis/si tales i eis
quales ꝓponit effectus opetur. Verũ ꝓcla/
re dictũ est a quodam respublica vel eccla/
stica non regitur ꝑ si. sed nec solo dictamie
speculatiue vel imaginarie rõnis guberna
tur/executio requiritur in practicatione o/
peris ꝗtum res humanep iocis tempibus
et ꝓsonis paciũtur. Deniq; est inuenire sta
tum imo nec hominez vnicũ nisi rarissime
in quo granis virtutũ mixte nõ sunt plres
numero palee defectuũ. Nam et cuz tritico
crescũt zizania/qualia tolerare cõuenit/vel
sic eradicare ne sil' euellatur ⁊ triticũ. Sil'r
vinũ deuotionis secũ fert acinos ⁊ feces q̃
rundam defectuũ humane corruptiõis Ꝗ
nitat status quilibet esse talis qualem vult
se estimari. atq; respectu finis sue cõstituti
onis cetera conet moderari. Sit mendici
tas vt ꝓtendit/ad cõtemplatiõem liberior/
sit ad ꝓdicatiõem vtilẽ aptior/sit ab adula
tione longior/sit a formidine ⁊ ambitione
remotior/sit ab omni temporaliũ solicitudi/
ne quietior. Proprietas vero sicut gloriat
hospitalitatem exerceat. decẽtem ⁊ venerã
dũ absq; fastu superfluo statũ teneat/formi/
dinem tyrannis incutiat subditos insolen
tes coerceat/sollicitudinem noxiam et an/
xiam ꝓcul a se suis ꝗ familiarib abijciat.
Deminerit tandez vtraq; iuxta comici sẽ
tentiam/quoniam hec omia in mẽdicita/
te ⁊ ꝓprietate talia sunt qualis est animus
vtentis. hoc cernere est in vino bono sapie
salutaris. Cuius odor sapor ⁊ vsus fit alijs
in egritudinem ⁊ mortem. alijs autẽ ꝓficit
ad sanitatem ⁊ vitam ꝓpetuã. Cõsumma/
ta est dictis istis secũda cõsideratio/sit trã/
situs in tertiam ⁊ postremam.

¶ De nuptiis ec/

Ꝗ i clesie nunq̃ deesse poterit ⁊c.
Primã huius ꝓsideratiõis ptẽ
affirmat xpus sacerdos in eternuz/cui⁹ lex
si deficeret sacerdotiũ non subsistere conse
quẽs esset/sicut ecõuerso dicit apl's q̃ trãs
lato sacerdotio necesse est vt legis transla/
tio fiat. ¶ Altera vero ꝑs cõsideratiõis vti
nam falsa esset sed verissima eẽ nimis expi
ri datũ est. alioquĩ nunq̃. tot errores tot in
sanias falsas/tot hereses menstruosissimas
cõsitas fuisse etiam vsq; ad adulteratiõe p̃
mox ꝓncipioꝝ moraliũ que sunt de ꝓmis
impssionib ⁊ inscriptiõib nature/sensisse
mus in hoc cõcilio/in cuius gremio per a/
liquos fouentur nutriũtur multiplicantur
et augentur sicut infra mirabim⁹. Sũt q̃/
bus vinũ sacre sapientie ⁊ odor eius vertit
in abominatiõem quoꝝ ista vox est Quid
ad nos ꝓmo de fide satis est q̃ xpiani sum⁹
credimus vt pentes nostri in simplicitate
bona/hoc sufficit ⁊ satis ẽ/qr scrutator ma
iestatis opprimet a gloria nec opus est al/
tioza se querere. Dicitur hec ne dum a sim/
pliciby ⁊ idiotis. sed a magnis ꝓlatis. q̃bus
ex officio competit patos semp esse debere
ad satisfactiõem omi poscẽti rõem de ea q̃
in eis ẽ fide. Vox alioꝝ est dum ꝓpinari q̃
ritur vel depurari vinum sacre fidei. queri/
mus pacem. querimus vnionem ⁊ ecce tur
batio. cõturbat enim vinum istud plimos
diuisiones sectas odia dissensiones indu/
cit per vniuersum corpus huius sacri con
cilij. dissimulatio vel dilatio nõne salubri/
or. nõne discretior existeret? Sunt alij nec
facile dixerim si deteriores ꝓoriby/scioq; in
saniores Bibunt illi quidem vinum sacre
scripture sed quia corruptis moriby q̃si fe/
brilibus totidem humoriby infecti sunt de
lirant aptissime ⁊ in ipis vt aiũt ianuis p̃n
cipioꝝ cespitant impigũt palpãt ⁊ corru/
unt incurrentes illaz euangelice prophete
maledictiõem si ad allegoriam traducta sit
Verũ hi quoq; p̃ vino nescierũt ⁊ p̃ ebrie/
tate errauerunt/sacerdos ⁊ ꝓpha nescierũt
p̃ ebrietate absorpti sunt a vino. errauerũt
in ebrietate/nescierunt videntem. ignora/
uerunt iudicium Sequitur omnis eẽ mẽ
se replete sunt vomitu sordium q̃ ita vt eẽt
locus vltra. Dic vomit⁹ ⁊ he sordes q̃d ap
tius q̃ hereses ex indigestione vini sane fi
dei ꝓdeuntes significant. quib mensa sa/
cre scripture reddit abominabilis ⁊ hinc
videtur impleta de talib impcatio ꝓpheti/
ca fiat mẽsa eoꝝ/mẽsa sacre scripture/in la
queum ⁊ in retributiones ⁊ ĩ scandalũ. ob
scurentur oculi eoꝝ ne videant. Et iterum
psalmus alter. Turbati sunt ⁊ moti sunt si
cut ebrius. ⁊ omnis sapiẽtia eoꝝ deuorata
est. Rursus in Jeremia Sume calicem vi
ni furoris huius. quia sez malos furere fa
cit q̃ patuit in iudeis inuidis ⁊ auaris fu
rentib ad doctrinam xpi. Sequitur et p/
pinabis de illo cunctis gentib ad q̃s mit/
tam te ⁊ bibent ⁊ turbabuntur ⁊ insanient
a facie gladij quem ego mittam inter eos.
Sequitur bibite et inebriamini ⁊ vomite

et cadite/et nolite consurgere a facie gladij quem ego mittam inter vos. Per gladiuz hunc verbū dei/sicut ꝑ vnū doctrina fidei mistice designatur. Exempla heu maledi/ctionis huius nimis apparent apud non nullos in nuptijs etiaz huius cōcilij posi/tos Cuius hanc vnam vel maximam cām accipe/ꝙ ad examinatiōem pestiferarū doctrinarū multipliciter euomitarū nequaq̄ datū est theologis ac iurisꝑitis sepe ac libere cōuenire ꝓhiberi quesitū est hoc potius vijs ⁊ exemplo nimiū scandalosis/ve deti/mentibꝫ veritatem in mendacio/de q̄ Jeremias/vero mendatio opatus est stilus scribarū mendax/dū in calice ꝓphano fit vini theologici ꝓpinatio. Quo circa pouatur hic vna ex petitionibꝫ cōpositis/vt ex assertionū fieri examinatio ꝑ singulas natiōes ꝓpter cās. xij. Primo qꝛ tandē sic oportebit examinationē huius doctrine fieri si vera sit ⁊ sana/vt dogmatiset ꝑ xp̄ianitatē taz ppl'o q̄ clero/et an sit in foro conscie salubriter cōsulenda et fiat hoc in cōe ꝑ singl'as nationes et sacrū collegiū ꝑusq̄ ferat in cōsessione snīa. Rursus secūdo qꝛ materia talis est de qua possunt iudicare ne dū theologi sed canoniste ⁊ legiste ⁊ boni morales īmo ⁊ generaliter omnes habentes sanum ⁊ integrū iudiciū rationis/cōcernūt em̄ p̄/cepta moralia que sunt p̄ma p̄ncipia naturaliter inserta cordibꝫ hoīm/licet etiaz sint diuina lege repetita ⁊ iussa ꝓpter malicie nubē que scripturam hanc obtenebrās obfuscat in cordibꝫ malignoꝝ. Subinde qꝛ constat ꝙ assidue scandala multiplicantur occasione dilationis q̄ fit ⁊ facta est iaz per annū cū dimidio ⁊ vltra in hoc sacro concilio/dum non est declaratū q̄d veritas hēat supra p̄dictꝫ. Amplius quarto ꝙ talis dilatio cedere videt in grāde dedecus hui⁹ sacri cōcilij dicētibꝫ multis vario mō ꝙ conciliū materiā istam determinare vel nō audet qd̄ est timiditatis ⁊ ignauie/vel nescit qd̄ est cecitatis ⁊ ignorantie/vl' nō vult qd̄ non est caritatis vel iusticie. Ampli⁹ q̄a si tanta solicitudine damnati sunt errores et errantes a p̄ncipio concilij vsq̄ nunc de alijs terris ⁊ ꝓuintijs vbi multi potētes de illis terris nedū nō querebāt hoc/sed totis studijs ꝑ litteras et aliter obsistebant/g̃ues nimis videretur ⁊ scandalosum in p̄dictis terris ꝙ errores in regno francie seminati ī notoriam seditionem et scandalū totius regni/in ꝑniciem incredibilem tam aīarū q̄ corpoꝝ. non declararent hic vel damnarentur/cum hoc requirat rex francie christianissimus cum cōcilio suo toto ⁊ p̄clarissima vniuersitas ꝑisieñ cū tanta instantia tā ꝑ litteras patentes q̄ aliunde ⁊ cū testimonijs nimis credibilibus sup̄ scandalis ⁊ seditionibus ꝓuenientibꝫ assidue ex doctrīa tali. Additur hic ꝙ principes dicere possēt Johem hus et errores suos fuisse damnatos/qꝛ erant cōtra p̄latos ⁊ clerū/sed dimittunt istos iohis parui qꝛ sunt cōtra principes et seculares. licet ad veritatem tangunt ecciasticos cū secularibꝫ sicut scribit imperator. Proinde sexto qꝛ serenissimus rex romanoꝝ et dū p̄sens erat verbis ⁊ abñs literis attentissime recōmendauit cām istaz et damnari ꝓcurauit istam assertionē Quilibet tyrannus ⁊c. In qua virtualiter ⁊ sufficienter hec doctrina. ix. assertionū dānata est sicut patet intuentibꝫ et declarabitur manifestius ex inspectione toti⁹ ꝓpōis p̄ncipal' Jo. ꝑui. ꝓducte ex ꝑte reg' frācie corā toto concilio generali/cum instantissima petitione examinationis diligentis de eadem faciende. Septimo qꝛ ⁊ si forsitan s̄m aliquoꝝ iudiciū hec materia potuisset ab initio dissimulari ad tempus hec dilatō seu dissimulatio non habet mō locū/qꝛ ꝑ īportunitatē aliquoꝝ ne durius q̄d loquamur effectum est vt nedū dogmatizaretur hec doctrina ꝑ vnū scz mgr̄m Jo. parui/sz iam ꝑ plurimos in hoc concilio et alibi/q̄ quauersum ⁊ spāliter ꝑ totū regnū francie cum multiplicatōe erroꝝ alioꝝ nō minus ꝑiculosoꝝ/et cū autoritate illoꝝ qui se subscripserunt in modū cōitatis seu cōgregationis ne dicamus monopolij vel conspirationis sicut in scedula fratrum mendicātium de quattuor ordinibus late patet.

Amplius octauo qꝛ necesse est concludere ꝙ multi sunt heretici vel saltem hereticātes in hoc sacro concilio ⁊ alibi/qm̄ multi ex vna ꝑte dicunt et constanter affirmāt ꝙ hec doctrīa est erronea in fide ⁊ morib⁹ ac multipliciter scandalosa. alij sunt in oppositum dicentes ꝙ hec doctrina est vera. alij ꝙ est opiabilis. alij ꝙ est ꝓbabilis ad vtrāq̄ ꝑtem. alij ꝙ est forsitan vera. alij ꝙ non iudicio fidei reprobanda qꝛ nō ꝑtinet ad fidem. Constat aūt ꝙ assertiones iste sic cōtrarie stare non possunt cum fidei puritate et sine scandalo manifesto totius ecclesie.

Est igitur de necessitate salutis ꝓuidendũ
p ꝗ sacrosctũ cõciliũ ¶ Rursus cõtinuãdo
qz si fieret vt aliq̃ ꝗrunt dilatio ad futuruz
pontificẽ vel cõciliũ/esset grauis nota hu/
ius sacri cõcilij/qz diceret sicut ꝑtactũ ẽ ꝙ
materiam hanc terminare vel nõ auderet/
vel nesciret vel nõ vellet/ergo et futurus sũ
mus pontifex rõnabilius posset excusatio
nem ꝑtendere regerendo culpam sup ꝑla/
tos de hoc cõcilio/ꝙ vel timuerũt vel nesci
uerũt vel noluerunt ponere terminum tali
cause. Et cõstat ꝙ nõ habebit plures cleri/
cos vnus papa q̃z habeat hoc cõciliũ / nec
maiorem audaciam ¶ Addo decimo q̃a
necesse est dicere ꝙ rex francie z vniuersitas
pisieñ. z pene totus clerus francie decipiũ
tur circa hanc materiam/quã tãto studio ꝑ
sequũtur vt damnet. aut ex altera ꝑte deci/
piunt illi q̃ ad oppositũ tendũt querentes
absolui z iustificari in hac cã/potest autem
pñs cõciliũ finem apponere/declarãdo ve
ritatem cui omnes et singuli dicunt se pa/
ratos obedire/et ita cessabit oĩs discordia.
¶ Subiũgatur vndecimo ꝙ iam videtur
modus debitus tractãdi/debet eñ cã fidei
tractari simpliciter z de plano sine strepitu
z figura iudicij. Et ꝙ ꝑus añ oĩa fiat inq̃si
tio et determinatio de ipa veritate fidei et
suo ꝗtereẽ q̃z ꝗ ꝗtereẽ ꝑsoali c⁹ cũq̃z Dz insu/
per audiri libere quilibet in denũciatione
sine hoc ꝙ q̃ratur inuolui ꝑ lites. debet ꝑte
rea examinatio fieri nõ in abscondito vl ꝑ
scedulas nec ꝑ cõspirationes sed in publi/
co coram ꝓtis vt habeãt ad inuicẽ colla/
tionem z examen diligens frequens z libe
rum/nec debent vota publicari saltẽ extra
cõciliũ maxime cũ signo notario autenti
co ꝑusq̃z factũ taliter extiterit. Demũ null⁹
ꝓtius ꝑsertim theologus/põt aut debet in
tali materia fidei tãq̃z suspectus repelli q̃n
intersit examini z iudicio/nisi forsan alle/
getur z ꝓbetur ꝓtra eum ꝙ est in fide meri/
to suspectus vel infectus. Utrũ vero factũ
fuerit oppositũ oĩm ꝑdictoz in ꝓcessu hu/
ius cãe iam notoriũ ẽ et pateret ex ꝓcessu qz
et ꝓpositũ est interesse ꝑsonale z denũciato
res quesiti fuerũt inuolui z facte sunt inuo
lutiones ꝓcessuũ non sine grauib⁹ expẽsis
At reuerendissimus in xpo ꝓ dñs cardial
cameraceñ. summus inter suos theologus
nõ in fide ꝑ ꝓi grãm suspect⁹ cõmissari⁹ ꝑ
hoc sacrum cõciliũ repulsus est. At magi/
stri in theologia nullũ inter se potuerũt ex/
amen facere/deliberationes quoq̃z secreto
prius in sacco posite/sunt ꝑusq̃z exaiarent
publicate ꝑ vniuersum regnum francie z a
libi cũ signis notarioz vbi nedũ fidei ꝗ ꝑ/
sonis imminet grande scandalum et peri/
culũ cum materia hec tangat magnos z po
tentes. Et apparet satis clare ex mõ et for/
ma cuislibet deliberantis que ꝑsona sit vl
que ꝑsone deliberãtes q̃z uis nõ in scripta
sint noia singuloz sed aliquoz et speciali/
ter mẽdicantiũ quattuor ordines exprimi
mur in scedula suas deliberationes conti/
nente. Attento etiam ꝙ alique deliberatio
nes loquũtur iniuriosissime cõtra magnos
et diuersos z innocẽtes/ita vt magis sint li
belli famosi ꝓtinus lacerandi q̃z deliberati
ones recipiende vel ꝑmulgende ¶ Dicat
postremo et vltimo ꝙ ꝑ literas serenissimi
regis romanoz et regis francie ac vniuer/
sitatis pisieñ. z ex notorietate facti ꝓstat ꝙ sẽ
tentia annullationis q̃ lata est ad vers⁹ sẽ/
tentiam ep̃i pisieñ. z inquisitoris nullate/
nus explicando causas ãnullationis gene
rauit z generat assidue scandala cõtra fidẽ.
z ꝓtra bonũ pacis ꝑ vniuersum francie re/
gnum apud doctos et indoctos/dum ad/
huc penderet z pendeat ꝓncipalis materia
fidei coram hoc sacro cõcilio. nec debuisset
accessoriũ terminari ꝑusq̃z hoc ꝓncipale.
Preterea necesse est necessitate ꝑcepti diui
ni affirmatim/et salutis eterne ꝙ ad occur/
rendum istis et ꝓximis scandalis hoc sa/
crosanctum cõcilium q̃z citius cõmode fie/
ri poterit/sicut fieri cõmode cito põt/deter
minet istõ ꝓncipale declarando viz verita
tem qm̃ hoc ꝓciso cetera faciliter vel desci
dentur vel quiescent atq̃z sedabũtur. Sed
oportet vt ꝑmittitur z instanter petit exa/
minationem fieri in sacro dñoz cardinali
um collegio et ꝑ singulas nationes z̃.
¶ Subiungatur sequens opuscum ꝑ cõ/
plemento consideratiõis huius vltime vbi
videbit pius et sapiens lector quãta neces/
sitas incumbit apud reuerendissimos pa/
tres ac deo amabiles ep̃os cum ꝑclaris do
ctoribus et ceteris spectabilibus dominis
de cõcilio ꝓuisionem apponere. Attenden
do ꝙ ad extirpationem heresum ꝓcipue vo
cati collecticq̃z sunt.

¶ Finit.